

ЗВІТ

Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду про виконану роботу за рік діяльності

15.09.2020 року Постановою Верховної Ради України за № 892-IX утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду (надалі – Тимчасова слідча комісія).

Головою Тимчасової слідчої комісії обрано народного депутата України Пузійчука Андрій Вікторовича (депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”), заступником голови Тимчасової слідчої комісії – народного депутата України Юрчишина Ярослава Романовича (депутатська фракція Політичної Партії “ГОЛОС”).

До складу Тимчасової слідчої комісії обрано таких народних депутатів України:

Аліксійчука Олександра Васильовича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Бабенка Миколу Вікторовича – група “ДОВІРА”;

Бондаря Віктора Васильовича – група “Партія “За майбутнє”;

Ватраса Володимира Антоновича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Величковича Миколу Романовича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ”;

Дунду Олега Андрійовича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Мандзія Сергія Володимировича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Павлюка Максима Васильовича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Приходько Наталію Ігорівну – фракція Політичної партії “ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ”;

Стріхарського Андрія Петровича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Шуляк Олену Олексіївну – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”;

Юнакова Івана Сергійовича – фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”.

Постановою Верховної Ради України від 4 листопада 2020 року № 969-IX було внесено зміни до персонального складу Тимчасової слідчої комісії, зокрема було постановлено увільнити Величковича Миколу Романовича – народного депутата України, фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ”, від обов’язків члена Тимчасової слідчої комісії та обрати Алексєєва Сергія Олеговича – народного депутата України, фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ”, до складу Тимчасової слідчої комісії.

На першому засіданні Тимчасової слідчої комісії 17 вересня 2020 року секретарем Тимчасової слідчої комісії з кількісного складу шляхом відкритого голосування було обрано народного депутата України Юнакова Івана Сергійовича (фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ “СЛУГА НАРОДУ”).

Кількісний склад Тимчасової слідчої комісії – 14 членів комісії, обраних до її складу за пропозиціями депутатських фракцій (депутатських груп).

Строк діяльності Тимчасової слідчої комісії – один рік із дня її утворення.

Обставини, які стали підставою для проведення розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду:

1) у діяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду простежувалася закономірна робота за налагодженими схемами. У першу чергу це систематичні та необґрунтовані відмови у видачі документів дозвільного характеру, а також надмірна кількість перевірок із формальних підстав. Незаконність значної кількості таких відмов була підтверджена відповідною судовою практикою. Так само судова практика засвідчила незаконність значної кількості приписів органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду про усунення порушень, рішень про стягнення штрафів під час проведення планових та позапланових перевірок;

2) 20 травня 2020 року під час проведення обговорення реформи органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду під головуванням Прем’єр-міністра України представниками будівельної галузі та органів місцевого самоврядування вчергове було наголошено на фактах корупції у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду. За наслідками обговорення учасниками наради було підтримано пропозицію щодо створення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з метою розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду і напрацювання відповідних висновків та рекомендацій, у тому числі, для їх врахування під час проведення реформи.

Основними завданнями Тимчасової слідчої комісії визначено:

1) розслідування фактів корупції у сфері видачі дозвільної документації на будівництво за зверненнями суб’єктів господарювання та оприлюднених у засобах масової інформації;

2) розслідування фактів зловживань та/або неналежного виконання своїх обов’язків посадовими особами органів державного архітектурно-будівельного

контролю та нагляду, що стало причиною порушення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання;

3) встановлення, збір інформації та отримання пояснень від фізичних та юридичних осіб, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, залучених до здійснення діяльності, яка пов'язана із колом питань, для розгляду яких утворено Тимчасову слідчу комісію;

4) розроблення пропозицій Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, центральним органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування на підставі результатів розслідування;

5) ініціювання питання про притягнення винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень осіб до відповідальності, передбаченої чинним законодавством України.

Тимчасовою слідчою комісією було створено робочі групи за такими напрямками діяльності:

1) робота з громадськими організаціями, ЗМІ, іноземними посольствами в Україні, представниками суб'єктів містобудівної діяльності (моніторинг та аналіз виявлених і зафіксованих фактів порушень в ЗМІ, журналістські розслідування, інформація від громадськості, суб'єктів містобудівної діяльності);

2) робота з правоохоронними органами (аналіз фактів, які стали предметом досудових розслідувань, скільки таких досудових розслідувань зареєстровано, які результати, чи доведено у суді порушення закону, чи є склад кримінального злочину чи інший склад правопорушення (адміністративна відповідальність));

3) робота з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (аналіз положень законодавства, у тому числі нормативно-правових актів, що уможливили стан корупції; встановлення кількості громадян та компаній будівельної галузі, які постраждали, дослідження, що зробила держава для захисту їх прав тощо);

4) розробка змін до законодавства (внесення на розгляд Верховної Ради України відповідних законопроектів, надання пропозицій щодо необхідного підзаконного нормативно-правового регулювання).

Члени Тимчасової слідчої комісії визначились щодо своєї участі у складі робочих груп та щодо керівників робочих груп за конкретними напрямками:

робоча група 1: Аліксійчук О.В., Приходько Н.І., Пузійчук А.В., Шуляк О.О., Юнаков І.С. – керівник, Юрчишин Я.Р.;

робоча група 2: Ватрас В.А., Стріхарський А.П., Павлюк М.В. – керівник, Пузійчук А.В., Приходько Н.І., Шуляк О.О., Юнаков І.С., Юрчишин Я.Р.;

робоча група 3: Аліксійчук О.В., Ватрас В.А. – керівник, Дунда О.А., Павлюк М.В., Пузійчук А.В., Приходько Н.І., Шуляк О.О.;

робоча група 4: Дунда О.А., Приходько Н.І., Пузійчук А.В., Стріхарський А.П. – керівник, Шуляк О.О., Юрчишин Я.Р.

Окрім представників правоохоронних органів, до роботи Тимчасової слідчої комісії за рішеннями, прийнятими на засіданнях Тимчасової слідчої комісії, було залучено 16 експертів та фахівців, у тому числі у сфері

містобудування та архітектурно-будівельного контролю та нагляду: Бардасова Ірина Сергіївна, Бері Вікторія Марківна, Бондар Ігор Олександрович, Бондаренко Олександр Миколайович, Гаврилець Олександр Васильович, Грабовська Олеся Омелянівна, Кожухар Ольга Анатоліївна, Марголін Олександр Олександрович, Павлюк Андрій Володимирович, Погребняк Марія Володимирівна, Сачок Ростислав Тарасович, Соколовський Олександр Сергійович, Татаренко Олег Георгійович, Цимбалюк Максим Юрійович, Чернишенко Тетяна Вікторівна, Яковчук Іван Володимирович.

Пунктом 9 Постанови Верховної Ради України № 892-IX від 15.09.2020 року було визначено заслухати звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення.

У визначений зазначеною вище Постановою строк та в порядку, передбаченому Законом України “Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України”, Тимчасовою слідчою комісією було затверджено на засіданні 15 березня 2021 року звіт за шість місяців діяльності та внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду за шість місяців діяльності (реєстр. № 5252 від 15.03.2021 р.).

За час діяльності Тимчасової слідчої комісії було проведено 16 засідань (17.09.2020 р., 25.09.2020 р., 01.10.2020 р., 08.10.2020 р., 20.10.2020 р., 05.11.2020 р., 17.11.2020 р., 03.12.2020 р., 11.12.2020 р., 28.01.2021 р., 11.03.2021 р., 15.03.2021 р., 23.04.2021 р., 08.06.2021 р., 15.07.2021 р., 09.09.2021 р.).

Також було проведено 30 засідань робочих груп (13.10.2020 р., 15.10.2020 р., 19.10.2020 р., 22.10.2020 р., 26.10.2020 р., 02.11.2020 р., 09.11.2020 р., 12.11.2020 р., 16.11.2020 р., 19.11.2020 р., 23.11.2020 р., 30.11.2020 р., 14.01.2021 р., 21.01.2021 р., 11.02.2021 р., 04.03.2021 р., 20.04.2021 р., 11.05.2021 р., 03.06.2021 р., 17.06.2021 р., 22.07.2021 р., 26.07.2021 р., 30.07.2021 р., 03.08.2021 р., 05.08.2021 р., 12.08.2021 р., 17.08.2021 р., 19.08.2021 р., 30.08.2021 р., 14.09.2021 р.).

У роботі Тимчасової слідчої комісії брали участь:

народні депутати України;

представники Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України, Державної архітектурно-будівельної інспекції України (надалі – ДАБІ), Національного агентства з питань державної служби, Національного антикорупційного бюро України, органів прокуратури, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Національної поліції України, Державної екологічної інспекції України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Також до роботи Тимчасової слідчої комісії були долучені представники ЗМІ, громадських організацій, заявники та представники інших органів, установ

і організацій для надання пояснень, отримання додаткової інформації та з'ясування обставин, що є предметом дослідження Тимчасової слідчої комісії.

Так, 20 жовтня 2020 року Тимчасовою слідчою комісією було проведено засідання з представниками засобів масової інформації та громадських організацій з метою збору інформації про найбільш кричущі порушення у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Крім того, збір інформації про випадки неналежних дій посадових осіб ДАБІ та посадових осіб архітектурно-будівельного контролю виконавчих органів місцевого самоврядування відбувався шляхом опрацювання звернень, які надходили на адресу Тимчасової слідчої комісії, та аналізу публікацій у ЗМІ щодо фактів порушень та неналежних дій посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

19 серпня 2021 року для налагодження координації та з'ясування найбільш проблемних питань було проведено засідання робочої групи з представниками громадських організацій, які направляли найбільшу кількість скарг та заяв до Тимчасової слідчої комісії.

Робота Тимчасової слідчої комісії проходила публічно.

З метою забезпечення максимальної відкритості та прозорості всі засідання Тимчасової слідчої комісії, окрім закритих частин, транслявалися наживо у мережі фейсбук (<https://www.facebook.com/tscdabi>), також велися стенограми засідань.

На засідання Тимчасової слідчої комісії запрошувалися представники ЗМІ (з урахуванням вимог, визначених розпорядженням Голови Верховної Ради України). Відеозаписи засідань зберігаються на офіційній сторінці Тимчасової слідчої комісії у мережі фейсбук для вільного доступу. На цій сторінці також висвітлювалася робота Тимчасової слідчої комісії, публікувались офіційні заяви, анонсувались засідання Тимчасової слідчої комісії та розміщувалися посилання на онлайн-трансляції засідань тощо.

Проведення засідань Тимчасової слідчої комісії у закритому форматі здійснювалося відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства в частині додержання таємниці слідства.

Для зворотного зв'язку та повідомлень про факти й обставини, що є предметом розгляду Тимчасової слідчої комісії, була зареєстрована офіційна електронна пошта: tsc_dabi@rada.gov.ua.

Станом на 15 вересня 2021 року на адресу Тимчасової слідчої комісії надійшло 727 звернень. З метою отримання необхідної інформації для виконання основних завдань Тимчасової слідчої комісії до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій було направлено 405 звернень.

За час своєї діяльності Тимчасовою слідчою комісією виявлено суттєві порушення чинного законодавства посадовими особами апарату ДАБІ та її територіальних органів, посадовими особами архітектурно-будівельного контролю органів місцевого самоврядування, зокрема:

1) невиконання посадовими особами ДАБІ своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, а саме: безпідставні відмови вносити відомості до

Реєстру документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, відомостей про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання зазначених документів (надалі – Реєстр), зокрема відомості про скасування права на виконання підготовчих робіт, а також відмови вилучення із Реєстру інформації про наявне (чинне) право на виконання підготовчих робіт.

Так, відповідно до частини 3 статті 34 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” (у редакції чинної на час неналежних дій) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування, веде Реєстр. Внесення даних до Реєстру з присвоєнням реєстраційного номера здійснюється на підставі інформації, наданої органами державного архітектурно-будівельного контролю, протягом одного робочого дня з дня її отримання.

Департамент з питань державного архітектурно-будівельного контролю виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) здійснює повноваження у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та здійснення дозвільних (реєстраційних) функцій щодо об'єктів незначного (СС1) та середнього (СС2) класу наслідків (відповідальності) відповідно до Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” з 12.10.2016 року.

Департаментом з питань державного архітектурно-будівельного контролю виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) було повідомлено ДАБІ про скасування права на початок виконання підготовчих робіт, набуто на підставі поданого повідомлення про початок виконання підготовчих робіт відповідно до наказу № 122 від 21.05.2020 року. Проте посадовими особами ДАБІ не було вжито заходів, як цього вимагає закон, щодо внесення відповідних відомостей до Реєстру протягом одного робочого дня з дня отримання відповідної інформації.

Пізніше Департамент з питань державного архітектурно-будівельного контролю виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) неодноразово звертався до ДАБІ щодо термінового внесення відповідних відомостей до Реєстру, проте такі відомості так і не було внесено.

Дослідивши обставини справи, заслухавши пояснення керівництва ДАБІ та Департаменту містобудування та архітектури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Тимчасова слідча комісія підготувала відповідні матеріали та направила звернення до правоохоронних органів щодо відкриття кримінального провадження за фактом службової недбалості та зловживання службовим становищем. Наразі Національною поліцією розслідується кримінальне провадження за цим зверненням Тимчасової слідчої комісії;

2) системні порушення процедури реєстрації повідомлень про початок будівельних робіт щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності)

належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), зокрема повернення повідомлень про початок виконання будівельних робіт чи відмови в реєстрації таких повідомлень. Чинне на момент прийняття таких рішень законодавство не наділяло повноваженнями органи державного архітектурно-будівельного контролю щодо повернення повідомлення чи відмови його реєстрації.

Зазначені обставини неодноразово досліджувалися під час засідань Тимчасової слідчої комісії та засідань робочих груп за участю керівництва ДАБІ, представників Міністерства розвитку громад та територій України, органів архітектурно-будівельного контролю та органів місцевого самоврядування.

ДАБІ була проведена перевірка зазначених фактів та надано роз'яснення положень законодавства щодо неприпустимості повернення дозвільних документів на об'єкти будівництва за класом наслідків (відповідальності) СС1 та доручено щомісячно інформувати ДАБІ про стан виконання цього доручення *(копія окремого доручення додається)*.

В.О. Голови

ДЕРЖАВНОЇ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ**ОКРЕМЕ ДОРУЧЕННЯ**

Керівникам територіальних органів –
структурних підрозділів апарату
Державної архітектурно-будівельної
інспекції України

За інформацією, що надходить до Держархбудінспекції, у ряді територіальних органів – структурних підрозділів Держархбудінспекції **наявні** випадки повернень на доопрацювання повідомлень про початок виконання будівельних робіт та **безпідставних** повернень декларацій про готовність об'єкта до експлуатації об'єктів з незначними наслідками, що є свідомим **ухиленням** від виконання посадовими особами своїх службових обов'язків.

У зв'язку з наведеним, офіційно **ДОВОЖУ** до вашого відома:

Органи державної влади зобов'язані діяти виключно у спосіб, передбачений законами України. **Процедури повернення** на доопрацювання повідомлення про початок виконання будівельних робіт законодавством **не передбачено**. Також чинним містобудівним законодавством не передбачено можливості **безпідставного** повернення на доопрацювання декларацій про готовність об'єкта до експлуатації для об'єктів з незначними наслідками (СС1).

Відтак **кожний виявлений факт** повернення повідомлення про початок виконання будівельних робіт або декларації про готовність об'єкта до експлуатації об'єктів з незначними наслідками (СС1) без надання фахової консультативної допомоги буде розглядатися у контексті неналежного виконання службових обов'язків або як **зловживання чи перевищення службових повноважень** з подальшим розглядом на дисциплінарній комісії.

Враховуючи вищевикладене, інформацію щодо опрацювання зазначених документів надавати за період з початку 2020 року і далі щомісячно наростаючим підсумком до 5 числа на електронну адресу izhakivsky@dabi.gov.ua за формами, що додаються.

Контактна особа – Ізаківський Андрій Олегович Тел. (044) 291-69-41.

Додаток на 2 арк. в 1 прим.

В.о. Голови

Ірина КОРОЛЬ

« 18 » 11. 2020 року

№ 40-111-20

3) реєстрація дозвільних документів на підставі недостовірних даних та/або неповного пакета документів, зокрема реєстрація повідомлень про початок виконання будівельних робіт на підставі будівельних паспортів, видачу яких відповідний орган містобудування та архітектури заперечує, а також

реєстрацію дозволу на виконання будівельних робіт відповідно до містобудівних умов і обмежень, видачу яких відповідний орган містобудування та архітектури заперечує.

За відповідними фактами Тимчасовою слідчою комісією направлено звернення до уповноважених органів щодо проведення службового розслідування стосовно посадових осіб ДАБІ, якими було видано документи дозвільного характеру, а також до правоохоронних органів – щодо розслідування факту службової недбалості та зловживання владою і службовим становищем інспекторами апарату ДАБІ та її територіальних органів;

4) невиконання рішень суду, що набрало законної сили.

Тимчасовою слідчою комісією за кожним виявленим фактом були направлені відповідні звернення до правоохоронних органів. Крім того, за наслідками розгляду цих питань на засіданнях робочих груп та в результаті засідань ДАБІ було вжито заходів на виконання рішень судів, що набрали законної сили;

5) незабезпечення відповідальними посадовими особами апарату ДАБІ та її територіальних органів захисту державних інтересів у судах.

Тимчасовою слідчою комісією було виявлено систематичне нехтування посадовими особами апарату ДАБІ та її територіальних органів своїми службовими обов'язками в частині захисту державних інтересів у судах. Зокрема поширеними є випадки несплати судового збору на стадії апеляційного або касаційного провадження, а також недолучення до заяви документів, що підтверджують уповноваженого представника.

Так, наданий ДАБІ звіт (включає інформацію з 18 областей) містить інформацію про 50 випадків подання територіальними органами ДАБІ апеляційних або касаційних скарг з порушеннями норм процесуального законодавства за період з березня до листопада 2020 року. Найчастіше це відбувалось у Івано-Франківській (12 випадків), Харківській (7) та Миколаївській (15) областях. Також у Івано-Франківській області двічі не було подану відзиву на позовну заяву.

Згідно з частиною 4 статті 159 Кодексу адміністративного судочинства України подання заяв по суті справи є правом учасників справи. Водночас неподання суб'єктом владних повноважень відзиву на позов без поважних причин може бути кваліфіковано судом як визнання позову. Однак варто зазначити, що ДАБІ надано неповну інформацію. Так, відсутня інформація з таких областей: Київська область; Одеська область; Полтавська область; Херсонська область; Чернігівська область; Запорізька область; місто Київ.

№ п/п	Область	Заяву/позов, апеляційну/каса ційну скарги, які залишені без розгляду	Відмовлено у відкритті провадження (перша, апеляційна, касаційна)	Прийнято рішення про повернення заяви (позову), апеляції, касації	Не подано відзив у справі будучи відповідачами	Повторно не з'явилися в суд будучи позивачем
1	Вінницька область	0	2	1	0	0
2	Волинська область	0	0	3	0	0
3	Дніпропетровська область	0	2	0	0	0
4	Донецька область	0	0	1	0	0
5	Житомирська область	0	0	0	0	0
6	Закарпатська область	0	0	2	0	0
7	Запорізька область	0	6	12	0	2
8	Івано-Франківська область					
9	Київська область					
10	Кіровоградська область					
11	Луганська область	0	0	0	0	0
12	Львівська область	0	0	6	0	0
13	Миколаївська область	0	0	15	0	0
14	Одеська область	3	0	0	2	0
15	Полтавська область					
16	Рівненська область					
17	Сумська область					
18	Тернопільська область	0	0	2	0	0
19	Харківська область	0	0	7	0	0
20	Херсонська область	2	0	0	0	0
21	Хмельницька область					
22	Черкаська область					
23	Чернівецька область					
24	Чернігівська область	0	0	0	0	0
25	м. Київ	5	10	50	2	2
26	м. Севастополь					
ВСЬОГО		5	10	50	2	2

6) службова недбалість, зловживання владою та перевищення повноважень інспекторами апарату ДАБІ та її територіальних органів, видача дозволів на виконання будівельних робіт юридичним та фізичним особам, які не є користувачами відповідних земельних ділянок та/або замовниками будівництва. Наразі такі обставини є предметом розслідування правоохоронних органів;

7) втручання інспекторами апарату ДАБІ та її територіальних органів у повноваження органів місцевого самоврядування.

Так, Тимчасовою слідчою комісією досліджувалося внесення інспектором ДАБІ змін до документів дозвільного характеру, виданих органами архітектурно-будівельного контролю Миколаївської міської ради;

8) порушення інспекторами апарату ДАБІ та її територіальних органів процедури видачі документів дозвільного характеру, зокрема видача дозволів на виконання будівельних робіт та сертифікатів готовності до експлуатації завершеного будівництвом об'єкта:

при поданні неповного пакету документів;

при поданні заявником недостовірної інформації;

при невідповідності намірів забудови вимогам містобудівної документації та цільовому призначенню земельної ділянки, на якій здійснюється будівництво;

при розробленні проектної документації без отримання вихідних даних;

при невідповідності проектної документації вихідним даним (зокрема містобудівним умовам і обмеженням) та містобудівній документації на місцевому рівні;

при невідповідності вихідних даних, проектної документації та експертизи між собою;

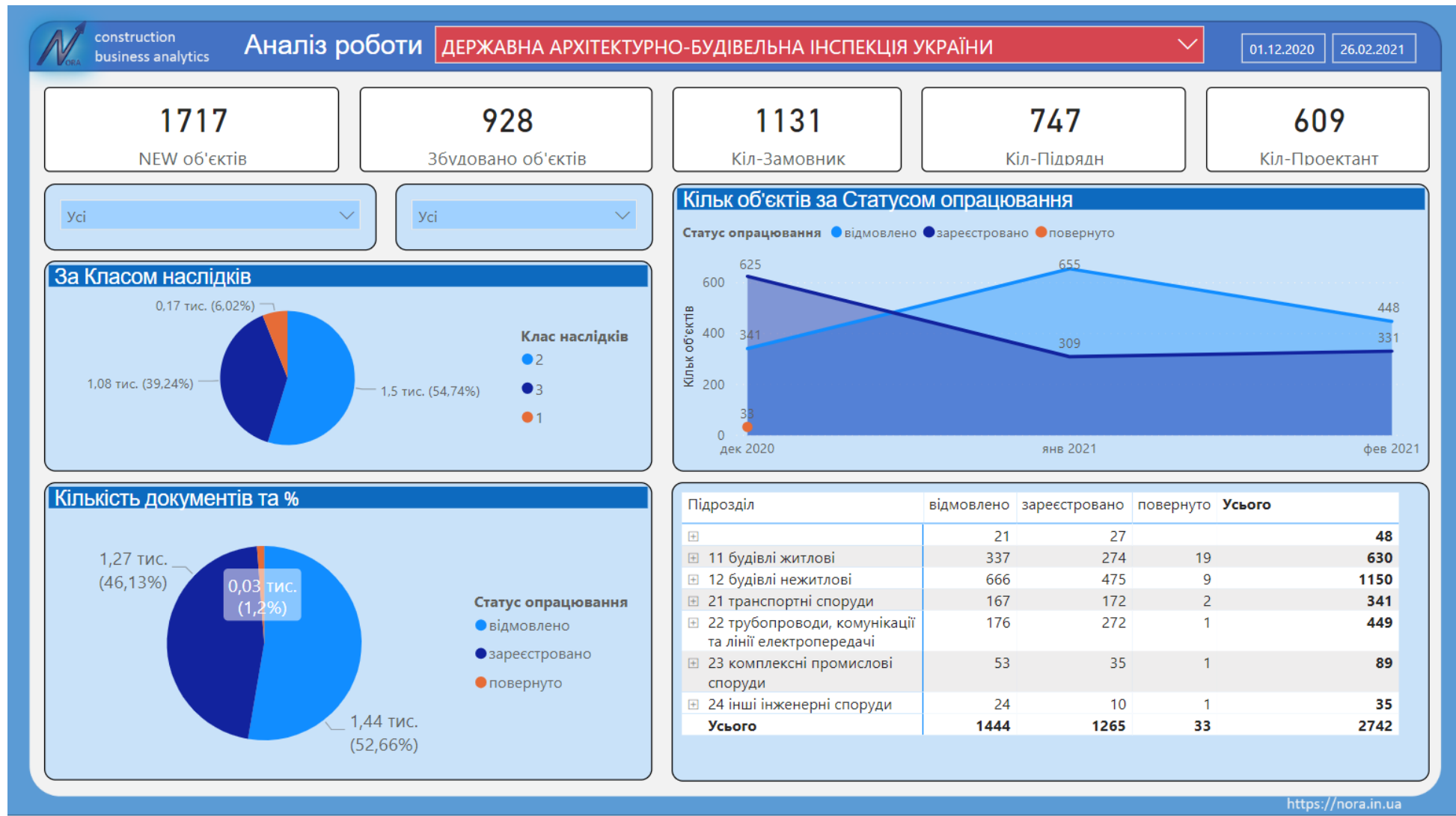
при неусуненні зауважень, вказаних у відмовах у видачі дозволів на виконання будівельних робіт та сертифікатів готовності до експлуатації завершеного будівництвом об'єкта;

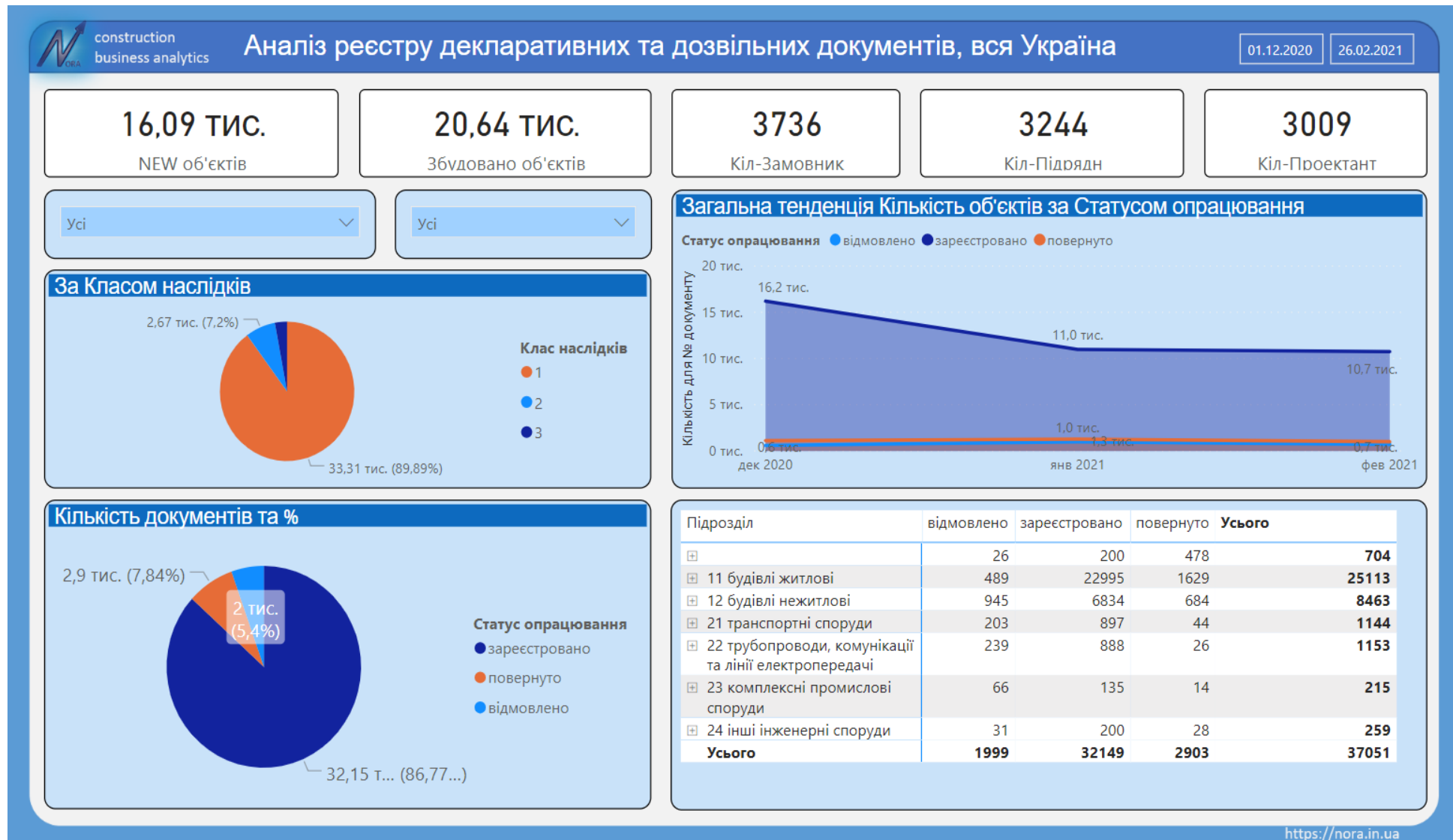
при повторному розгляді документів з причин, раніше не зазначених у попередній відмові.

Тимчасовою слідчою комісією виявлено значне збільшення кількості відмов у видачі документів дозвільного характеру за період з грудня 2020 року до березня 2021 року центральним апаратом ДАБІ, що свідчить про можливу наявність корупційної складової у діях інспекторів ДАБІ.

Так, кількість відмов та повернених документів центральним апаратом ДАБІ приблизно дорівнювала кількості зареєстрованих, а динаміка останніх знижувалася.

Водночас статистика видачі дозвільних документів підрозділами архітектурно-будівельного контролю на місцях була іншою: кількість зареєстрованих документів в рази більша за кількість відмов та повернень.

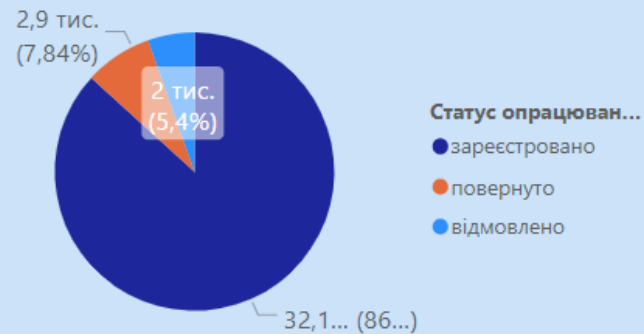

Всі документи

Клас наслідків	відмовлено	zareєстровано	повернуто	Усього
1	2	30422	2882	33306
січень		8830	1069	9899
лютий	1	8645	844	9490
грудень	1	12947	969	13917
2	1378	1277	13	2668
січень	566	312	1	879
лютий	454	289		743
грудень	358	676	12	1046
3	619	450	8	1077
січень	275	146		421
лютий	188	146		334
грудень	156	158	8	322
Усього	1999	32149	2903	37051

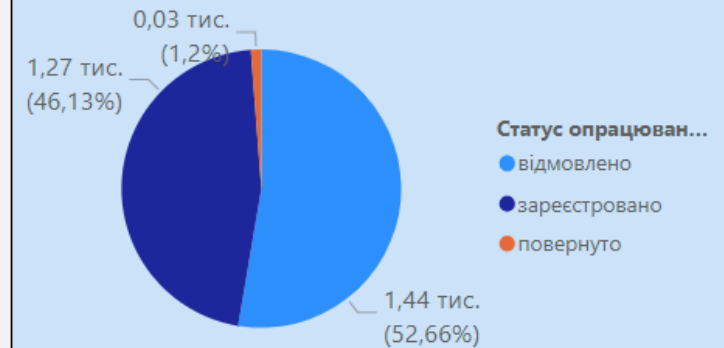
Кількість документів та %

ДАБІ Україна

Клас наслідків	відмовлено	zareєстровано	повернуто	Усього
1		151	14	165
січень		23		23
лютий		34		34
грудень		94	14	108
2	826	664	11	1501
січень	380	140		520
лютий	260	151		411
грудень	186	373	11	570
3	618	450	8	1076
січень	275	146		421
лютий	188	146		334
грудень	155	158	8	321
Усього	1444	1265	33	2742

Кількість документів та %

Тимчасовою слідчою комісією за результатами проведеного розслідування виявлено факти порушення не лише посадовими особами органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, а також іншими особами.

Так, виявлено факти:

- 1) неналежного виконання своїх обов'язків та порушення законодавства, будівельних норм і правил, вимог містобудівної документації архітекторами (проектантами) та проектними організаціями;
- 2) підроблення експертних звітів проектів будівництва, подання недостовірної інформації про здійснення експертизи проектної документації;
- 3) незабезпечення авторського та технічного нагляду на об'єктах будівництва;
- 4) самовільного будівництва та самовільного зайняття земельної ділянки;
- 5) грубого порушення земельного законодавства, законодавства про охорону культурної спадщини, природоохоронного законодавства та законодавства про охорону водних ресурсів.

Позаяк вказані вище факти були виявлені при розслідуванні неналежних дій посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю, інформацію з відповідними матеріалами було направлено за належністю до правоохоронних органів, органів прокуратури, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, а також до саморегулювальних організацій у сфері архітектурної діяльності, яким відповідно до Закону України "Про архітектурну діяльність" Міністерством розвитку громад та територій України делеговано повноваження щодо проведення професійної атестації за відповідним напрямом (до Національної спілки архітекторів України та Всеукраїнської громадської організації "Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об'єктів архітектури"), з метою вжиття заходів реагування відповідно до їхньої компетенції та притягнення винних осіб до відповідальності.

Оскільки працівники правоохоронних органів були залучені до засідань Тимчасової слідчої комісії, при наданні пояснень запрошеними учасниками на засідання Тимчасової слідчої комісії правоохоронними органами були виявлені факти, що свідчать про вчинення кримінальних правопорушень.

Відтак за наслідками засідання Тимчасової слідчої комісії було внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Члени Тимчасової слідчої комісії взяли участь в засіданні експертної ради Національної спілки архітекторів України щодо проекту будівництва "Реконструкція експериментального корпусу з з/б конструкцій під багатофункціональний комплекс на вул. Академіка Булаховського, 2 у Святошинському районі м. Києва. 1 черга - будинок № 1" за участі головного архітектора проекту, де розглядалося питання дотримання законодавства у сфері містобудівної діяльності, містобудівної документації, містобудівних умов і обмежень та інших вихідних даних, будівельних норм і правил при проектуванні цього об'єкта.

Тимчасова слідча комісія сприяла координації Національної поліції, зокрема слідчого, що розслідує відповідне кримінальне провадження, та представників Державної служби України з питань геодезії, картографії та

кадастру, Департаменту з питань архітектурно-будівельного контролю виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Державної екологічної інспекції Столичного округу з метою залучення представників у якості експертів при проведенні слідчих дій, а також надання представникам вказаних уповноважених органів доступу до об'єкта з метою проведення ними перевірки у межах власних повноважень.

Представниками Офісу Генерального прокурора було високо оцінено координаційні функції Тимчасової слідчої комісії, які сприяли ефективному та якісному розслідуванню кримінальних проваджень, а також експертну допомогу, яка була надана членами та фахівцями Тимчасової слідчої комісії для розслідування кримінальних проваджень у сфері містобудівної діяльності, земельних ресурсів, архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Представники експертної ради Національної спілки архітекторів України зазначили про вагомий роль Тимчасової слідчої комісії та високу якість підготовки матеріалів для засідання експертної ради, а також запросили членів та фахівців Тимчасової слідчої комісії у подальшому брати участь у засіданнях експертної ради з метою підвищення продуктивності розгляду питань.

Наведене обумовлює об'єктивну необхідність проведення подальшого розслідування зазначених фактів у порядку здійснення парламентського контролю для напрацювання відповідних висновків і пропозицій та внесення необхідних змін до законодавства України.

Прозорість діяльності державних органів та неминучість настання відповідальності за вчинені правопорушення є запорукою подолання корупції.

Відтак за фактом виявлення неналежних дій інспекторів та інших посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю Тимчасовою слідчою комісією направлялися відповідні звернення до правоохоронних органів із наданням детального опису порушення норм чинного законодавства, підтверджуючих матеріалів і документів.

Як наслідок, за зверненнями Тимчасової слідчої комісії відкрито 26 кримінальних проваджень та долучено матеріали Тимчасової слідчої комісії до існуючого кримінального провадження (доповнено правову кваліфікацію вчиненого діяння).

Наразі не за всіма зверненнями Тимчасової слідчої комісії прийнято рішення про початок досудового розслідування, оскільки звернення направлялися в порядку черговості за наслідками розгляду питань на засіданнях Тимчасової слідчої комісії та її робочих груп.

Станом на 15 вересня 2021 року за даними правоохоронних органів статистика відкритих кримінальних проваджень за зверненнями Тимчасової слідчої комісії та долучених звернень Тимчасової слідчої комісії до матеріалів кримінального провадження (у тому числі шляхом зміни кваліфікації) така:

№ з/п	Номер і дата реєстрації кримінального провадження	Результат розгляду звернення ТСК	Кримінально-правова кваліфікація	Орган досудового розслідування
1.	№ 12020100100001357 від 11.02.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ч. 4 ст. 197-1, ст. 356	Управління поліції в метрополітені ГУНП у м. Києві
2.	№ 12020100060003162 від 06.11.2020	Відкрито кримінальне провадження	ч. 1 ст. 367	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
3.	№ 62020100000002409 від 26.11.2020	Відкрито кримінальне провадження	ч. 2 ст. 364	Територіальне управління ДБР, розташоване у м. Києві
4.	№ 62020100000000133 від 17.01.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	зловживання владою або службовим становищем	Територіальне управління ДБР, розташоване у місті Києві
5.	Номер провадження не вказано, звернення щодо неналежних дій керівників ДАБІ	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	службові злочини	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
6.	№ 12020105060001194 від 08.12.2020	Відкрито кримінальне провадження (виділено матеріали досудового розслідування)	ст. 356	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
7.	№ 12020100090004144 від 23.06.2020 та ще два провадження	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ч. 2 ст. 197-1, ч. 1 ст. 367	Солом'янське управління поліції ГУНП у м. Києві
8.	№ 12020210010002229 від 05.11.2020	Відкрито кримінальне провадження	ч. 1 ст. 364	Тернопільський відділ поліції ГУНП в Тернопільській області
9.	№ 120191000100010520 від 13.12.2019	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ст. 356	Голосіївське управління поліції ГУНП у м. Києві
10.	№ 12020030010003029 від 20.10.2020	Відкрито кримінальне провадження	ч. 1 ст. 367	Луцький відділ поліції ГУНП у Волинській області
11.	№ 42020111200000451 від 18.09.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ч. 2 ст. 364	Ірпінський відділ поліції ГУНП в Київській області
12.	№ 12014160470009355 від 15.11.2014	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ч. 1 ст. 382, ч. 1 ст. 190, ч. 1 ст. 366, ст. 356, ч. 1 ст. 197-1, ч. 2 ст. 367	Київський відділ поліції в м. Одесі ГУНП
13.	Номер провадження невідомо, звернення щодо об'єкта в с.Нижча Дубечня, Вишгородський район	Відкрито кримінальне провадження	зловживання владою або службовим становищем	Вишгородський відділ поліції ГУНП в Київській області
14.	№ 12020000000000145	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально-правова кваліфікація невідома	Головне управління НПУ
15.	№ 42020101100000134 від 23.07.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально-правова кваліфікація невідома	Шевченківське управління поліції ГУ НП
16.	№ 42020101100000168 від 18.09.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально-правова кваліфікація невідома	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
17.	№ 12019100000001027 від 11.09.2019	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально-правова	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві

			кваліфікація невідомо	
18.	№ 42020101060000301 від 04.11.2020	Відкрито кримінальне провадження	ч. 1 ст. 367	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
19.	Номер провадження невідомо, звернення щодо об'єкта в с. Підрясне Яворівського р-ну Львівської обл.	Відкрито кримінальне провадження	зловживання владою або службовим становищем	Франківський відділ поліції ГУНП у Львівській області
20.	Номер провадження невідомо, (вчинення злочинів посадовими особами ДАБІ у Льві. обл.)	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	зловживання владою або службовим становищем	Відділ поліції № 3 Львівського районного управління поліції ГУНП у Львівській області
21.	№ 42020270000000058 від 28.07.2020	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	ч. 2 ст. 364, ч. 4 ст. 190	Головне управління СБУ
22.	№ 12020100010001227	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально- правова кваліфікація невідомо	Голосіївське управління поліції ГУНП у м. Києві
23.	Номер провадження не вказано, стосовно неналежних дій інспектора Тищенка В.К.	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально- правова кваліфікація невідомо	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
24.	Номер провадження невідомо, звернення щодо об'єкта в м. Київ, вул. Львівська, 186	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально- правова кваліфікація невідомо	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
25.	Номер провадження невідомо, звернення щодо об'єкта в м. Київ, вул. Польова, 73	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження	кримінально- правова кваліфікація невідомо	Печерське управління поліції ГУНП у м. Києві
26.	№ 12021100080002124 від 25.08.2021	Матеріали ТСК долучено до кримінального провадження за результатами розгляду на засіданні Тимчасової слідчої комісії	ч. 1 ст. 358	Внесено до ЄРДР Київською міською прокуратурою

Робота Тимчасової слідчої комісії була організована таким чином, що за наслідками досліджених справ готувалися звернення до правоохоронних органів з описом виявлених правопорушень та копіями підтверджуючих документів з проханням внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розслідувати конкретне правопорушення.

Водночас такі звернення Тимчасової слідчої комісії, зважаючи на численні факти виявлених правопорушень, набули масового характеру. При цьому розслідування кримінальних правопорушень за зверненнями Тимчасової слідчої комісії здійснюються різними підрозділами, неузгоджено, без розуміння системності правопорушень в ДАБІ та пов'язаності цих правопорушень між собою.

Так, за результатами численних звернень з проханням внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань в одне кримінальне провадження було об'єднано низку фактів за більше ніж 70 зверненнями (фактами). При цьому розслідування такого провадження було доручено Печерському управлінню

поліції Головного управління Національної поліції у м. Києві. Водночас факти, які розслідують в рамках цього провадження, мали місце не лише в Києві, а й на території всієї України.

З огляду на зазначене Тимчасовою слідчою комісією було направлено звернення до Офісу Генерального прокурора з проханням перенаправити розслідування цього провадження до Головного слідчого управління Національної поліції України. Прохання було визнано доцільним та задоволено.

Зазначене обумовило доцільність створення окремої слідчо-оперативної або слідчої групи в правоохоронних органах для розслідування кримінальних правопорушень, учинених посадовими особами ДАБІ.

Створення слідчо-оперативної або слідчої групи обґрунтовано тим, що це: дозволить забезпечити розкриття злочинів посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду в максимально короткий строк, адже поєднання слідчих дій і оперативно-розшукових заходів дозволить швидко і повно здійснити розслідування, при цьому встановити та викрити не лише тих осіб, про яких повідомляє Тимчасова слідча комісія, а й усіх учасників кримінального правопорушення та виявити епізоди їхньої злочинної діяльності; забезпечить усебічне, швидке, повне та неупереджене досудове розслідування у складних, багатоепізодних та великих за обсягом кримінальних провадженнях щодо посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду, а також пов'язаних зі сферою архітектурно-будівельного контролю злочинів, що набули суспільного резонансу;

організує роботу учасників слідчо-оперативної або слідчої групи, узгодить їхні дії, що підвищить оперативність та ефективність заходів;

оптимізує роботу як слідчих, так і працівників оперативних підрозділів при виконанні доручень слідчого, оскільки велика кількість кримінальних правопорушень є типовими або пов'язаними між собою. За цієї умови діяльність працівників, які входять до слідчо-оперативної групи або слідчої групи, буде не тільки спільною, але й узгодженою, а отже, більш продуктивною, так як це виключить дублювання функцій та дій різними працівниками;

прискорить процес взаємного обміну інформацією між слідчим і оперативним працівником, забезпечить ефективність діяльності слідчого з оперативними працівниками протягом усього періоду розслідування;

дозволить ефективно контролювати повноту та своєчасність виконання учасниками групи доручень і вказівок слідчого з виконання слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;

допоможе активніше й повніше використовувати під час розслідування можливостей оперативних підрозділів для розслідування вчинених кримінальних правопорушень та виявляти правопорушення у процесі їх вчинення;

забезпечить системність підходу до розслідування злочинів посадових осіб ДАБІ.

На час завершення роботи Тимчасової слідчої комісії питання доцільності створення слідчо-оперативної або слідчої групи не вирішено (рішення буде

прийматися після визначення слідчого в зазначеному вище кримінальному провадженні).

На виконання покладених Постановою Верховної Ради основних завдань Тимчасовою слідчою комісією досліджено проблематику законодавчого регулювання сфери архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виявлено законодавчі прогалини, колізії норм права, якими створено ризики зловживань та корупційні ризики.

Так, Тимчасовою слідчою комісією неодноразово порушувалося питання невідповідності Конституції та законам України постанов Кабінету Міністрів України “Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 13 березня 2020 року № 218 та “Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду” від 13 березня 2020 року № 219, якими:

на рівні підзаконних нормативно-правових актів було створено три нові центральні органи виконавчої влади, існування та діяльність яких не передбачена жодним законом України. Це суперечило принципам Основного Закону, закладеним у статті 19. Зокрема, відповідно до частини 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

передбачено, що ДАБІ ліквідовується, але водночас продовжує виконувати свої функції до початку виконання своїх функцій новоствореними органами. Зважаючи на те, що більше 50% штату ДАБІ було звільнено, а в новостворених органах було неможливо в законний спосіб набрати штат, сфера архітектурно-будівельного контролю перебувала в найгіршому становищі за весь час незалежної України;

зупинено дію постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю” від 23 травня 2011 р. № 553 до початку виконання функцій і повноважень Державної інспекції містобудування України;

визнані такими, що втратили чинність, ліцензійні умови провадження господарської діяльності з будівництва об’єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів із середніми та значними наслідками, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 року за № 256, а також низка інших актів Уряду, якими регулювалось питання ліцензування господарської діяльності законодавства у сфері містобудівної діяльності. Водночас Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” відносить “будівництво об’єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками” до видів господарської діяльності, які здійснюються саме на підставі отриманих ліцензій. Проведення такої діяльності за відсутності ліцензії тягне за собою відповідальність згідно із законом. У зв’язку з цим відміна ліцензійних умов не припинила корупційні зловживання, а обмежила добросовісну конкуренцію на ринку, адже нові ліцензії вже не видаються, продовжують діяти лише ліцензії, отримані до 13.03.2020 року. Таким чином, доступ на будівельний ринок нових

суб'єктів господарювання є штучно обмеженим, що не сприяє побудові прозорого конкурентного середовища;

не було дотримано вимоги Законів України “Про адміністративні послуги» та “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, якими зокрема встановлено, що виключно законами України визначаються: суб'єкт надання адміністративної послуги та межі його повноважень; перелік та вимоги до документів, подання яких є обов'язковою для отримання відповідної адміністративної послуги (отримання документа дозвільного характеру); перелік підстав для відмови у наданні такої послуги.

Тимчасовою слідчою комісією на підставі численних звернень органів місцевого самоврядування, суб'єктів містобудування, громадськості та за результатами проведеного розслідування було порушено питання:

необхідності відновлення дії Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю” від 23 травня 2011 р. № 553. Це було обумовлено тим, що органи місцевого самоврядування неспроможні забезпечити належну діяльність виконавчих органів рад з питань державного архітектурно-будівельного контролю, оскільки блокування контрольних функцій дає можливість недобросовісним забудовникам споруджувати об'єкти будівництва із порушенням законодавства у сфері містобудівної діяльності, правил стандартів та нормативів. А це, в свою чергу, спричиняє шкоду життю та здоров'ю людей, матеріальні збитки, порушує функціонування лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, об'єктів комунікації, інженерних мереж. 16 грудня 2020 року була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України № 1339 “Про відновлення дії постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 553”;

необхідності створення одного центрального органу виконавчої влади на заміну трьом центральним органам виконавчої влади, існування та діяльність яких не передбачена законом України, визначених постановами Кабінету Міністрів України “Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 13 березня 2020 року № 218 та “Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду” від 13 березня 2020 року № 219. 23 грудня 2020 року була прийнята постанова Кабінету Міністрів України “Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду” № 1340, якою було утворено Державну інспекцію архітектури та містобудування України як центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду;

необхідності здійснення державного архітектурно-будівельного контролю працівниками органів місцевого самоврядування, які виконують функції зі здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, без проведення кваліфікаційної атестації або шляхом розробки та прийняття нормативно-правових актів, які врегулюють процедуру проведення професійної атестації відповідальних виконавців видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням

об'єктів архітектури, які здійснюють державний архітектурно-будівельний контроль. 29 березня 2021 року була прийнята постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення діяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду” № 303, якою вилучено з переліку осіб, які проходять професійну атестацію посадових осіб, які виконують функції із здійснення державного архітектурно-будівельного контролю.

Започаткований у березні 2020 року спосіб реформування сфери архітектурно-будівельного контролю без визначення правонаступника ДАБІ, а натомість створення нових органів за відсутності визначених осіб, відповідальних за збереження архівів та дозвільних справ ДАБІ, призвели до того, що значна кількість справ зникла.

Це підтвердила в.о. Голови ДАБІ Король І.М. під час засіданні робочої групи Тимчасової слідчої комісії 11.02.2021 року. Наслідками цього стало не лише унеможливлення дослідження цих справ Тимчасовою слідчою комісією, а й очевидні ускладнення в роботі інспекторів ДАБІ при опрацюванні звернень заявників щодо видачі сертифікатів готовності об'єктів до експлуатації та внесенні змін у дозвільні документи. Це питання – в переліку тих, які наразі не знайшли належної оцінки та уваги з боку Кабінету Міністрів України та Міністерства розвитку громад та територій України.

Тимчасовою слідчою комісією також було розглянуто питання правомірності видачі головою Державної архітектурно-будівельної інспекції України Васильченком Юрієм Миколайовичем наказу “Про забезпечення виконання функцій дозвільного характеру” № 691 від 23.03.2020 року.

Зазначений наказ містить вимоги, згідно з якими територіальні органи ДАБІ повинні припинити виконання дозвільних функцій щодо об'єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) наслідками. Цим рішенням, всупереч стратегічному напрямку розвитку держави щодо децентралізації, територіальні органи ДАБІ були позбавлені повноважень щодо видачі дозвільних документів, а відповідні функції зосереджені в одному структурному підрозділі ДАБІ. Це негативно вплинуло на стан видачі документів дозвільного характеру і, як наслідок, підвищило корупційні ризики в роботі органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Тимчасова слідча комісія також досліджувала питання фінансування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду як ключового запобіжника можливих корупційних зловживань.

Так, Законом України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” не передбачено фінансування Державної архітектурно-будівельної інспекції України, яка протягом усього часу діяльності ТСК все ще виконувала свої повноваження у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду попри процедуру ліквідації. Натомість Законом України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” передбачено фінансування органів, які не працюють. Для Державної сервісної служби містобудування України на 2021 рік передбачено видатки у сумі 73008,0 тис. грн., а для Державної інспекції містобудування

України – у сумі 135487,8 тис. грн. Фінансування створеної постановою Кабінету Міністрів України “Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду” від 23 грудня 2020 року № 1340 Державної інспекції архітектури та містобудування України Законом України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” також не передбачено.

Окрім того, звільнення великої кількості працівників ДАБІ, що перебуває у стадії ліквідації, неможливість прийняття на роботу нових працівників під час здійснення ліквідаційної процедури, негативно вплинуло не лише на якість роботи ДАБІ, а й спричинило значні затримки у видачі документів дозвільного характеру через брак персоналу, який наділений відповідними повноваженнями.

Тимчасовою слідчою комісією також розглядалося питання законності рішень Кабінету Міністрів України про тимчасове виконання покладення обов’язків голови Державної архітектурно-будівельної інспекції та легітимності здійснення повноважень особами, визначеними відповідними рішеннями Уряду.

Розглядалося й питання законності призначення на посаду колишнього керівника ДАБІ Кудрявцева О.В. та стан кримінальних проваджень щодо порушення процедури призначення.

Саме після розгляду відповідних питань на засіданнях Тимчасової слідчої комісії Кабінетом Міністрів України проводилися відповідні кадрові рішення щодо призначення нових тимчасово виконуючих обов’язків Голови ДАБІ та Голови ліквідаційної комісії ДАБІ, а правоохоронними органами вживалися заходи щодо активізації досудового розслідування, об’єднання кримінальних проваджень стосовно Кудрявцева О.В.

Відтак Тимчасова слідча комісія відіграла важливу роль не лише в питанні повернення в законне русло дій Кабінету Міністрів України та ініціатив Міністерства розвитку громад та територій України щодо реформування ДАБІ та сфери архітектурно-будівельного контролю та нагляду, а й стала чинником для активізації дій державних органів, у тому числі правоохоронних органів, спрямованих на дотримання чинного законодавства та виконання ними своїх обов’язків.

Крім того, члени Тимчасової слідчої комісії та залучені фахівці брали участь у засіданнях робочих груп з питань напрацювання змін до законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності.

При розробці змін до чинного законодавства в частині реалізації органами місцевого самоврядування делегованих їм повноважень контролю за дотриманням законодавства у сфері містобудівної діяльності на територіях громад було також враховано більшість пропозицій, отриманих Тимчасовою слідчою комісією від органів місцевого самоврядування.

У результаті члени Тимчасової слідчої комісії виступили співавторами проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності (реєстр. № 5655 від 11.06.2021 р.), спрямованого на реалізацію реформи державного регулювання у сфері містобудівної діяльності шляхом зниження корупційних ризиків при наданні адміністративних послуг, забезпечення державної реєстрації у сфері містобудівної діяльності державними реєстраторами, публічності надання таких

послуг, побудови прозорої та ефективної системи містобудівного контролю і державного містобудівного нагляду, застосування принципу альтернативності вибору органу з містобудівного контролю, посилення контролю за самочинним будівництвом виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, удосконалення норм про відповідальність у сфері містобудування, та проекту Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів за державну реєстрацію у сфері містобудівної діяльності (реєстр. № 5656 від 11.06.2021 р.), спрямованого на законодавче забезпечення комплексного підходу до фінансового забезпечення надання адміністративних послуг з державної реєстрації у сфері містобудівної діяльності та наповнення державного і місцевих бюджетів.

Таким чином, Тимчасовою слідчою комісією за рік діяльності проведено комплексну роботу, спрямовану на виконання визначених Постановою Верховної Ради України № 892-IX від 15 вересня 2020 року завдань.

Результати розслідування розглянуто на засіданні Тимчасової слідчої комісії 9 вересня 2021 року, на якому були присутні голова Тимчасової слідчої комісії Пузійчук А.В., секретар Тимчасової слідчої комісії Юнаков І.С., члени Тимчасової слідчої комісії Аліксійчук О.В., Ватрас В.А., Дунда О.А., Мандзій С.В., Приходько Н.І., Стріхарський А.П., та проголосовані відповідно до частини 2 статті 21 Закону України “Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України”.

Тимчасова слідча комісія за результатами розслідування дійшла таких висновків:

ВИСНОВКИ:

1. Виявлено значну кількість порушень, вчинених посадовими особами органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду, що характеризуються повторюваністю, системністю та наявністю корупційної складової.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

2. Констатовано, що довготривале досудове розслідування у кримінальних провадженнях службових злочинів, вчинених посадовими особами органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду, невжиття заходів щодо належного розслідування кримінальних проваджень та закриття кримінальних проваджень із формальних підстав негативно впливає на подолання корупції у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Попри наявність великої кількості проваджень щодо посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду, жодне з кримінальних проваджень не було передано до суду, а винні особи не притягнені до відповідальності.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

3. Наголошено, що Тимчасовою слідчою комісією направлено 64 звернення до правоохоронних органів щодо незаконних дій посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду з детальним описом правопорушень, обставин справ та наданням копій підтверджуючих документів. Однак не всім зверненням була надана належна увага та вжиті заходи реагування.

З огляду на це важливо забезпечити невідворотність покарання як запобігання порушенням у майбутньому та безкарності посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Водночас варто відзначити й готовність до співпраці та допомоги в проведенні розслідування за конкретними справами представників правоохоронних органів, залучених до роботи Тимчасової слідчої комісії, а також активізацію розслідувань за зверненнями Тимчасової слідчої комісії.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

4. Доведено необхідність створення слідчо-оперативної або слідчої групи в одному правоохоронному органі замість здійснення досудового розслідування різними органами та їх підрозділами з метою:

забезпечення ефективного досудового розслідування у складних, багатоепізодних та великих за обсягом кримінальних провадженнях щодо посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду, а також пов'язаних зі сферою архітектурно-будівельного контролю злочинів, що набули суспільного резонансу;

оптимізації та узгодження роботи слідчих та працівників оперативних підрозділів, виключення дублювання їх функцій;

забезпечення системного підходу до розслідування таких злочинів посадових осіб органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

5. Констатовано порушення законодавства у сфері містобудівної діяльності, вимог містобудівної документації, містобудівних умов і обмежень, будівельних норм і правил архітекторами, інженерами-проектувальниками, інженерами технічного нагляду та проектними й експертними організаціями, а саме: незабезпечення авторського та технічного нагляду на об'єктах будівництва, підроблення експертних звітів проєктів будівництва, подання недостовірної інформації про здійснення експертизи проєктної документації, грубе порушення земельного законодавства, законодавства про охорону культурної спадщини, природоохоронного законодавства та законодавства про охорону водних ресурсів.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

6. Виявлено необхідність узгодження системи архітектурно-будівельного контролю та нагляду з проведеною реформою децентралізації та новим адміністративно-територіальним устроєм в частині належного забезпечення виконання органами місцевого самоврядування функцій управління у сфері містобудівної діяльності.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

7. Встановлено необхідність проведення у найкоротший строк реформи системи органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду відповідно до Конституції та законів України.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

8. Відзначено наявність підстав, які обумовлюють необхідність:

продовження здійснення заходів парламентського контролю шляхом розслідування фактів порушень законодавства у сфері містобудівної діяльності,

враховуючи значну кількість звернень, що продовжують надходити на адресу Тимчасової слідчої комісії і засвідчують глибину проблеми корупції та необхідність продовження роботи з вивчення та розслідування корупційних правопорушень, виявлення інших, пов'язаних з порушеннями у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, проблемних питань;

подальшого опрацювання разом з головним комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, Міністерством розвитку громад та територій України, органами місцевого самоврядування, представниками будівельної галузі та громадськості необхідних змін до законодавства, враховуючи численні звернення, що продовжують надходити на адресу Тимчасової слідчої комісії з пропозиціями змін до законодавства України у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Результати голосування: «за» – 8, «проти» – 0, «утрималось» – 0.

ПРОПОЗИЦІЇ:

1. Звіт Тимчасової слідчої комісії з питань розслідування фактів корупції в органах державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду за рік діяльності взяти до відома.

2. Направити звіт Тимчасової слідчої комісії Офісу Генерального прокурора, Службі безпеки України, Національній поліції України, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України, Кабінету Міністрів України, міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади для розгляду в межах компетенції та відповідного реагування.

3. Офісу Генерального прокурора, Національній поліції України, Службі безпеки України, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України рекомендувати покращити співпрацю та комунікацію під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо посадових осіб органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду з метою підвищення ефективності розслідування.

4. Міністерству розвитку громад та територій України, саморегульним організаціям у сфері архітектурної діяльності, яким відповідно до Закону України “Про архітектурну діяльність” делеговано повноваження щодо проведення професійної атестації за відповідним напрямом на підставі кваліфікаційних характеристик професій працівників або відповідних професійних стандартів забезпечити підвищення ефективності діяльності експертних рад, а також самостійне реагування на можливі факти порушень, вчинених виконавцями окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури.

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Пузійчук Андрій Вікторович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000045C02E00507B8F00

Дійсний до: 29.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України

№ 182д9/1-2021/285599 від 14.09.2021

640114